

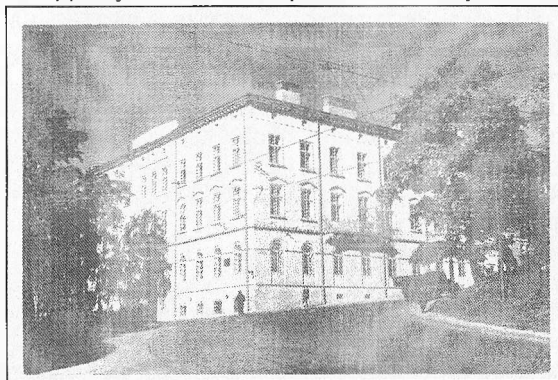
Гомін з давно минулих літ

В один із серпневих днів 1953 року у службовому кабінеті Інституту суспільних наук АН УРСР в м. Львові, директор цієї академічної установи професор Іван Петрович Крип'якевич – відомий історик України – вів розмову з молодим істориком про перспективи розвитку історичної науки.

Співрозмовником професора був директор винниківської середньої школи робітничої молоді Володимир Васильович Грабовецький.

Після годинної співбесіди професор Іван Крип'якевич запропонував Володимирі Грабовецькому посаду наукового співробітника відділу історії України Інституту суспільних наук АН УРСР.

Довідавшись, що Володимир Грабовецький під час спеціалізації з історії України на історичному факультеті Львівського держуніверситету починав свої студії про життя і діяльність колишнього свого земляка, легендарного героя Карпат Олекси Довбуша, професор порадив В. Грабовецькому обрати темою свого дослідження історію селян Прикарпаття другої половини XVII ст., щоб глибше зрозуміти піднесення опришківського руху в першій половині XVIII ст. під проводом Олекси Довбуша, його попередників і наступників.

Інститут суспільних наук АН України – Колишній будинок НТШ, в якому працював науковим співробітником В. Грабовецький і підготував тут свою кандидатську дисертацію в 1954-56 рр.

Минуло два роки. Володимир Грабовецький зумів підняти велику кількість першоджерел, переважно з архівних гроцьких актів, опрацювати спеціальну літературу і на їх основі завершити підготовку своєї кандидатської дисертації на тему: "Селянський рух на Галицькому Прикарпатті в другій половині XVII ст.". Ця проблема була зовсім не вивчена на той час в українській історіографії.

Дисертація обговорювалась на засіданні відділу історії України 30 грудня 1957 року і була рекомендована Вченою радою Інституту суспільних наук АН УРСР до захисту, 17 квітня 1958 року відділ феодалізму Київського інституту історії АН УРСР ще раз обговорив дисертацію і рекомендував її до захисту.

Пам'ятним для Володимира Грабовецького був день 2 липня 1958 року, коли на спеціалізованій Вченій Раді інституту дисертація була успішно захищена.

Приємно, що в обговоренні дисертації В. В. Грабовецького брали участь провідні тодішні українські науковці історії України. Вони високо оцінили працю молодого вченого. Ось їх слова. Доктор історичних наук, професор В. О. Голобуцький (офіційний опонент) говорив: "В. В. Грабовецький подав нову і оригінальну оперу на твердий документальний ґрунт роботи, яку можна вважати за цінний внесок в українську історіографію".

Другий офіційний опонент кандидат історичних наук К. У. Стецюк визнала, що "дисертація, в цілому, складає хороше враження і є певним вкладом в історичну науку". Високу оцінку праці В. Грабовецького дав кандидат історичних наук І. Д. Бойко: "В мене враження, що в особі Володимира Васильовича ми маємо на історичному фронті войовничого опришкіяна, який подарує нам не одну роботу". Кандидат історичних наук О. М. Апанович сказала: "Дисертація Володимира Васильовича Грабовецького належить к числу тих рідких щасливих работ, в которых трудно найти недостатки." Кандидат історичних наук Ф. П. Шевченко визнав: "В цілому робота дуже цікава". А кандидат історичних наук О. С. Компан так оцінила роботу: "Щодо моєї думки про дисертацію, взагалі вважаю, що дисертант дуже вміло справився зі своєю темою і має право на звання кандидата історичних наук."

Це був підсумок першого наукового випробування, світанок наукового злету молодого вченого Володимира Грабовецького на широких просторах української історіографії, яку, правда, сковувала комуністично-партійна ідеологія тих нелегких 50-х років ХХ століття.

Але пройшло півстоліття і ми вправі констатувати, що оцінка тодішніх представників Київської академічної школи, дана на зорі наукової діяльності Володимира Грабовецького справдилася. Він протягом наступних десятиліть ХХ і початку ХХІ ст. опублікував понад 1000 наукових і науково-популярних праць, в тому числі 38 фундаментальних монографій, і зайняв провідне місце в дослідженнях середньовічної і нової історії України.

І зовсім не випадково, до того ж дуже своєчасно саме один із учнів прикарпатської історичної школи, засновником якої є Володимир Грабовецький, Віталій Богданов виявив у персональному фонді державного архіву Івано-Франківської області матеріали, а точніше стенограму засідання Вченої Ради інституту історії АН УРСР від 2 липня 1958 року, де захищалася дисертація В. Грабовецького. Молодий дослідник впорядкував ці матеріали і публікує окремим виданням, з тим, щоб донести до сучасного читача перші помітні наукові дослідження В. В. Грабовецького. Такі публікації потрібні, адже вони є повчальними для майбутніх молодих дослідників історії України.

Микола Вереш

Директор Науково-Дослідного Інституту Карпатознавства, декан історичного факультету Ужгород-ського національного Університету, доктор історичних наук, професор, лауреат премії імені академіка Івана Крип'якевича